

Binnen de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport hebben enkele fracties de behoefte enkele vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Minister en Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over de Formele Raad Gezondheidsraad van 8 december te Brussel.

De voorzitter van de commissie,  
Lodders

De griffier van de commissie,  
Post

<b>Inhoudsopgave</b>	<b>blz.</b>
<b>I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties</b>	<b>2</b>
<b>Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie</b>	<b>2</b>
<b>Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdA-fractie</b>	<b>3</b>
<b>Vragen en opmerkingen van de leden van SP-fractie</b>	<b>3</b>
<b>II Antwoord/Reactie van de Minister/Staatssecretaris</b>	<b>7</b>
<b>III Volledige agenda</b>	<b>7</b>

## **I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties**

### **Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie**

De leden van de VVD-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de agenda voor de EU-Gezondheidsraad op 9 december aanstaande evenals het verslag van de informele EU-Gezondheidsraad op 3 en 4 oktober jl. Zij hebben hierover nog enkele vragen en opmerkingen.

#### *Verslag informele EU-Gezondheidsraad d.d. 3 en 4 oktober 2016*

Tijdens de informele EU-Gezondheidsraad is uitvoerig gesproken over de geneesmiddelentekorten en mogelijkheden om binnen de Europese Unie samen te werken om de problematiek rond dit thema op te lossen, zo lezen de leden van de VVD-fractie. Op 17 en 18 november jl. heeft een EU High Level Conference plaatsgevonden over geneesmiddelentekorten. Heeft het Slowaaks voorzitterschap tijdens deze conferentie concrete voorstellen gedaan om de samenwerking binnen de Europese Unie te versterken, bijvoorbeeld waar het gaat om informatie-uitwisseling en een eventuele lijst van «kritische geneesmiddelen»? Op welke wijze zal dit onderwerp verder worden opgepakt binnen de Raad? Hoe ziet de ondersteuning van de Europese Commissie aan de lidstaten er precies uit?

Tijdens het Nederlands EU-voorzitterschap heeft de Minister de ontwikkeling van een Europese geneesmiddelenagenda voortvarend opgepakt. Een belangrijk resultaat daarvan zijn de door de EU-Gezondheidsraad aangenomen raadsconclusies waarin ook vervolgacties zijn opgenomen. De leden van de VVD-fractie vragen de Minister op welke wijze het Slowaaks voorzitterschap vervolg heeft gegeven aan de benoemde vervolgacties naast de bovengenoemde geneesmiddelentekorten.

#### *Voortgangsbrief inzake de Europese Toegankelijkheidsakte*

De leden van de VVD-fractie lezen dat het Slowaaks voorzitterschap voortvarend aan de slag is gegaan met de verdere behandeling van de Toegankelijkheidsakte in de vorm van concrete tekstvoorstellen. De Staatssecretaris stelt dat Nederland, met een aantal andere lidstaten, een studievoorbehoud heeft gemaakt. Kan de Staatssecretaris inzichtelijk maken welke lidstaten een studievoorbehoud hebben gemaakt? Is het mogelijk om de inhoud van het studievoorbehoud van en de gestelde vragen door Nederland te delen met de Tweede Kamer? Wanneer verwacht de Staatssecretaris dat de vragen gesteld door de verschillende lidstaten beantwoord worden door het Slowaaks dan wel Maltees voorzitterschap? Kan de Staatssecretaris de Tweede Kamer informeren

over de uitkomsten van de Raad voor Werkgelegenheid, Sociaal Beleid, Volksgezondheid en Consumentenzaken (EPSCO) van 8 december aanstaande waarin de voortgangsrapportage zal worden besproken?

### **Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdA-fractie**

Met interesse hebben de leden van de PvdA-fractie kennisgenomen van de geannoteerde agenda ten behoeve van de Gezondheidsraad 8 december Brussel. Deze leden hebben daarbij nog wel enkele vragen en opmerkingen.

In de geannoteerde agenda wordt aangegeven dat het Slowaaks voorzitterschap slechts één agendapunt wil bespreken: de groeianalyse van 2017. De alinea daarin over gezondheidszorg is gericht op de bescherming van de bevolking dat zij in armoede of sociale uitsluiting komen door slechte gezondheidszorg. De Minister geeft in haar geannoteerde agenda aan dat Nederland hier al een aantal maatregelen treft om dit te voorkomen deze ook monitort. Desondanks zien de leden van de PvdA-fractie nog steeds verschillen in de samenleving in toegang tot deze zorg wat leidt tot sociaaleconomische gezondheidsverschillen. Deze leden vragen de Minister daarom wat de ambities zijn van de Minister op dit gebied en hoe zij denkt deze te bereiken.

Daarnaast zijn de leden van de PvdA-fractie verbaasd over het feit dat het Slowaakse voorzitterschap de samenwerking op het gebied van het medicijntekort en het inkopen van medicijnen niet heeft geagendeerd. Deze leden verwachten naar aanleiding van het Nederlands voorzitterschap in de eerste helft van dit jaar een vervolg van deze samenwerking, zeker gezien de Minister dit ook in haar geneesmiddelenvisie heeft benadrukt. Daarom willen de leden van de PvdA-fractie graag weten of er concrete afspraken zijn gemaakt met andere landen op dit gebied en wat die inhouden. Als dit niet het geval is zouden deze leden graag willen weten op welke termijn de Minister verwacht dat dit wel gebeurt en welke stappen zij hier zelf in gaat zetten. Dergelijke vragen hebben de leden van de PvdA-fractie ook over de Europese aanpak van antibioticaresistentie op bijvoorbeeld het gebied van tuberculose.

### **Vragen en opmerkingen van de leden van SP-fractie**

De leden van de SP-fractie hebben met zorg kennis genomen van de koppeling van gezondheidszorg aan de Annual Growth Survey 2017. De leden van de SP-fractie zijn van mening dat door gezondheidszorg een rol te geven in de jaarlijkse groeiraming van de EU en hier tevens landenspecifieke aanbevelingen aan te verbinden, de EU zich te veel bemoeit met gezondheidszorg. Hoe beoordeelt de Minister de rol die gezondheidszorg heeft in de Annual Growth Survey 2017? Is het opstellen van doelen voor gezondheidszorg in de Annual Growth Survey in lijn met het subsidiariteitsbeginsel en de verdeling van competenties tussen de EU en de lidstaten? Is de Minister het eens met de SP-fractie dat de EU niets te zeggen heeft over de invulling van de gezondheidszorg in Nederland? Is de Minister bereid om stelling te nemen en tijdens de EU-gezondheidsraad uit te spreken dat het primaat van de gezondheidszorg bij de nationale lidstaat ligt en moet blijven?

De leden van de SP-fractie hebben met zorg kennis genomen van de recent ontwikkelde *State of Health in the EU*-cyclus. Is de Minister zich bewust van het streven van de Commissie om een *State of Health in the EU*-cyclus te ontwikkelen, waarbij door alle 28 lidstaten een profiel van de gezondheidszorg gepubliceerd wordt met bijbehorende uitdagingen en karakteristieken? Is de Minister de mening toebedeeld dat het aan de

Europese Commissie is om in het kader van deze cyclus per land een analyse maken, waarbij de uitkomsten van de profielen per land gelinkt worden aan de bredere EU agenda? Is de Minister bereid tijdens de EU-Gezondheidsraad te pleiten voor een rol van de Commissie, die zich beperkt tot het maken van vergelijkingen tussen gezondheidsstelsels in de lidstaten, maar hier geen inhoudelijke conclusies aan verbindt? Kan de Minister tijdens de EU-Gezondheidsraad navraag doen over wat precies het doel is van de *State of Health in the EU* exercitie?

In de Annual Growth Survey 2017 wordt gesteld dat hervormingen in de zorg in de EU noodzakelijk zijn om universele toegang tot kosteneffectieve, doeltreffende en veerkrachtige publieke gezondheidsdiensten in de komende decennia te kunnen waarborgen.<sup>1</sup> De minister stelt dat Nederland de doelen die door de EU beoogd worden in de Annual Growth Survey 2017 onderschrijft.<sup>2</sup> De leden van de SP-fractie vrezen dat de efficiëntieslag in de zorg zal resulteren in een overheveling van publiek ingelegde middelen naar private instellingen. Kan de tijdens de EU-gezondheidsraad uitspreken dat Nederland tegen de overheveling van publieke middelen naar private instellingen is in het kader van de gezondheidszorg?

Hoe interpreteert de Minister de noodzaak tot hervorming, zoals beschreven in de Annual Growth Survey 2017, met betrekking tot Nederland? Hebben de hervormingen in het Nederlandse zorgstelsel in 2015 geleid tot kosteneffectieve, doeltreffende en veerkrachtige publieke gezondheidsdiensten? Kan de Minister een overzicht geven van welke lidstaten recent hervormingen in de zorg hebben doorgevoerd?

Voorts, constateren de leden van de SP-fractie dat Tuberculose (TB), HIV/AIDS en Hepatitis B en C met name de zwakkeren in de samenleving treft. Gezien het grensoverschrijdend karakter van deze problematiek, vragen de leden van de SP-fractie de Minister naar de stand van zaken omtrent ontwikkeling van een Europees beleidskader, waarin landen ondersteund worden bij het moderniseren van aanpak. Wanneer wordt de tijdlijn voor dit beleidskader bekend gemaakt? De leden van de SP-fractie constateren dat betaalbaarheid van vaccins van groot belang is voor het doorbreken van de trend dat met name zwakkeren in de samenleving worden getroffen. Kan de Minister daarom tijdens de EU-gezondheidsraad navraag doen over de rol van vaccinontwikkeling en betaalbaarheid van vaccins in dit beleidskader?

#### *Verslag Informele EU-Gezondheidsraad d.d. 3 en 4 oktober 2016*

De Minister stelt dat ten aanzien van medicijntekorten de Commissie bereid is «de lidstaten te ondersteunen in hun verkenning over nadere samenwerking.»<sup>3</sup> De leden van de SP-fractie vragen hoe deze verkenning over nadere samenwerking eruit gaat zien en wat precies de ondersteunende rol van de Commissie hierin zal zijn. Graag een toelichting.

<sup>1</sup> Annual Growth Survey 2017: [https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2017-european-semester-annual-growth-survey\\_en\\_0.pdf](https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2017-european-semester-annual-growth-survey_en_0.pdf).

<sup>2</sup> Geannoteerde agenda EU Gezondheidsraad 8 december.

<sup>3</sup> Verslag Informele EU-Gezondheidsraad d.d. 3 en 4 oktober 2016.

Wegens het onbeantwoord laten van de door de leden van de SP-fractie gestelde vragen, stellen de leden van de SP-fractie nogmaals vragen over de handelsverdragen die een bedreiging vormen voor het Nederlandse zorgstelsel.<sup>4</sup>

De leden van de SP-fractie hebben vragen over de handelsverdragen die een bedreiging vormen voor het Nederlandse zorgstelsel. Hoe reageert de Minister op de zorgen die de FNV<sup>5</sup> heeft over de invloed van Trade in Services Agreement (TiSA) op het Nederlandse zorgstelsel? De FNV plaatst vraagtekens bij de Nederlandse positie in de onderhandelingen met TiSA, waarbij markten worden opengesteld aan buitenlandse aanbieders maar tegelijkertijd een voorbehoud wordt gemaakt om te kunnen discrimineren tussen nationale en buitenlandse partijen. Kan de Minister duidelijkheid geven of bij een mogelijke invoering van TiSA overheden zelf zeggenschap houden over hun zorgstelsel of niet? Voorts vragen de leden of de Minister kan toelichten wat de precieze gevolgen zijn voor zorgsectoren die in TiSA worden behandeld?

Herinnert de Minister haar eerdere reactie waarin ze het volgende zei: «De inzet van het Kabinet is dat het Nederlandse zorgstelsel wordt uitgesloten van ongewenste invloeden van handelsverdragen»<sup>6</sup>? Hoe verhoudt dit zich met de inzet van TiSA, waarbij slechts gepleit wordt voor meer marktwerking en liberalisering in de Nederlandse gezondheidszorg? Wat verstaat de Minister onder ongewenste invloeden? De leden van de SP-fractie verwachten een uitgebreide reactie hierop.

Voorts willen de leden van de SP-fractie weten of de Minister het acceptabel vindt dat het bedrijfsleven, samen met de farmaceuten, middels TiSA haar positie wil verstevigen en daarmee enkel focust op winst in plaats van het regelen dat mensen de zorg krijgen die nodig is? Hoe zit het precies met de stand still clause<sup>7</sup> die zegt dat landen het bestaande niveau van liberalisering moeten vasthouden en enkel meer marktwerking mogen invoeren? Hoe verhoudt dit zich met de Nederlandse gezondheidszorg?

De leden van de SP-fractie wijzen op de FNV-brief van 12 september jl.<sup>8</sup> over het Transatlantic Trade & Investment Partnership (TTIP) en Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA) waarin het volgende staat: «De regering stelt dat CETA «volledig voldoet» aan de SER aanbevelingen ten aanzien van publieke diensten. De FNV vraagt echter hoe zich dit verhoudt tot de «negatieve lijst» benadering in CETA. Verder gaat de Minister niet in op de gevolgen voor Nederlandse publieke diensten die inmiddels gedeeltelijk zijn geprivatiseerd.». Kan de Minister

<sup>4</sup> Brief Minister Ploumen over stand van zaken Trade in Service Agreement (TiSA) d.d. 10 november 2016 & Antwoorden op overige vragen inzake het verslag van een schriftelijk overleg over de geannoteerde agenda voor de informele EU-gezondheidsraad op 3 en 4 oktober 2016 in Bratislava d.d. 19 oktober 2016.

<sup>5</sup> TiSA: door FNV Zorg & Welzijn, FNV Overheid en FNV Publiek Belang in samenwerking met Stichting Onderzoek Multinationale Ondernemingen (SOMO) en Transnational Institute (TNI) 2016.

<sup>6</sup> Schriftelijke beantwoording van vragen gesteld tijdens de eerste termijn van de begroting Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

<sup>7</sup> <https://www.ftm.nl/artikelen/TiSA-bedreigt-publieke-belangen>.

<sup>8</sup> Brief FNV 12 september 2016 aan Commissie Buitenlandse handel en Ontwikkelingssamenwerking. Onderwerp FNV-inbreng t.b.v. AO RBZ/Handel 14 september 2016.

aangeven waarom Nederland heel weinig diensten op de negatieve lijst heeft gezet? En hoe verhoudt dit zich met de zogenaamde zogenaamde «ratchett clause» waarin geregeld wordt dat publieke diensten alleen nog maar meer geliberaliseerd kunnen worden? Kan de Minister aangeven op basis van welke clausules in TTIP, CETA en TiSA overheden (gedeeltelijk) geprivatiseerde diensten weer in overheidshanden kunnen terug brengen? In het geval van CETA, horen de leden van de SP-fractie graag of deze clause valt binnen het gedeelte van het verdrag dat voorlopige inwerking treedt, zodra het Europees Parlement instemt met CETA.

Waarom zet de Minister zich in de onderhandelingen van TiSA in om ook de ambulancezorg, kraamzorg, ziekenhuisdiensten (zoals catering), psychologen, tandartsen en verpleeghuizen aan buitenlandse concurrentie bloot te stellen?<sup>9</sup>»<sup>10</sup> Waarom kiest de Minister ervoor om zo kort voor de verkiezingen haar liberale beleid voort te zetten? Erkent de Minister dat ze daarmee een onomkeerbare situatie creëert op een oneigenlijke manier? Kan de Minister aangeven waarom zij kiest voor deze inzet, terwijl de meeste mensen in Nederland helemaal niet vinden dat marktwerking in de zorg een goed idee is?<sup>11</sup>»<sup>12</sup> Waarom keert de Minister zich tegen de wens van de bevolking? Hou verhoudt de inzet van Nederland om meerdere vormen van zorgverlening te vermarkten zich met de uitspraken van de Minister die eerder aangaf dat volksgezondheid een nationale bevoegdheid is, dat dit zo moet blijven, dat de inzet van het kabinet is dat ons gezondheidssysteem nationaal bepaald wordt en dus niet onder het verdrag TiSA valt?<sup>13</sup> Kan de Minister garanderen dat verdere en mogelijk onomkeerbare marktwerking in de Nederlandse gezondheidszorg niet gerealiseerd kan worden via internationale handelsverdragen zoals TiSA, TTIP en CETA? En kan de Minister (documentaire) bewijzen de Kamer doen toekomen over de inzet van het Nederlandse kabinet bij de onderhandelingen van genoemde verdragen als het gaat om het behouden van onze nationale bevoegdheden (specifiek op het punt van gezondheidszorg)? Kan de Minister tevens specifieke bewijzen de Kamer doen toekomen welke beperkingen het kabinet heeft gesteld in de onderhandelingen met TTIP, TiSA en CETA over het behouden van nationale bevoegdheden? De leden van de SP-fractie willen hierover een uitgebreide toelichting, voorzien van bewijzen van de Minister met betrekking tot deze punten ontvangen.

#### *Voortgangsbrief inzake de Europese Toegankelijkheidsakte*

De leden van de SP-fractie volgen de voortgang van dit dossier met veel interesse; zij willen de Minister vragen of dit voorstel niet overbodig is nu het VN gehandicaptenverdrag is geratificeerd. De Commissie stelt dat de voorgestelde richtlijn de lidstaten helpt om hun verplichtingen uit hoofde van het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap na te komen. De leden van de SP-fractie vragen de Minister of het niet effectiever zou zijn als de Commissie zorgdraagt voor goed toezicht op de naleving van het VN-verdrag door de lidstaten. Tevens, merken de leden van de SP-fractie merken op dat het onwenselijk is dat het zwaartepunt van de Toegankelijkheidsakte in de eerste plaats ligt bij het functioneren van de interne markt en niet bij het faciliteren van de persoon met een

<sup>9</sup> <https://www.ftm.nl/artikelen/tisa-bedreigt-publieke-belangen>.

<sup>10</sup> TISA: door FNV Zorg & Welzijn, FNV Overheid en FNV Publiek Belang in samenwerking met Stichting Onderzoek Multinationale Ondernemingen (SOMO) en Transnational Institute (TNI) 2016.

<sup>11</sup> <https://nationaalzorgfonds.nl/info/peiling>.

<sup>12</sup> <http://www.rtlnieuws.nl/nederland/politiek/nederlanders-zouden-maatregelen-rutte-liefst-terugdraaien>.

<sup>13</sup> Stenogram 2<sup>e</sup> termijn Begroting VWS – 05 november 2015.

handicap. Hoe kijkt de Minister hier tegenaan? Graag een uitgebreide toelichting van de Minister.

De Staatssecretaris stelt in zijn brief dat Nederland de positie heeft ingenomen te wachten met de beantwoording van vragen voordat er concreet over tekstvoorstellen kan worden gesproken. Kan de Staatssecretaris laten weten wat deze vragen zijn en wanneer hij antwoord verwacht?

De Minister van buitenlandse zaken stelt in het BNC-fiche dat een definitieve beoordeling over proportionaliteit van het voorstel Europese Toegankelijkheidsakte nog niet kan worden gegeven. Kan de Staatssecretaris een indicatie geven wanneer hij dit oordeel wel kan geven?

## **II Antwoord/Reactie van de Minister/Staatssecretaris**

### **III Volledige agenda**

#### **Geannoteerde agenda Formele EU-Gezondheidsraad d.d.**

**9 december**

**2016**

Brief regering – Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, E.I. Schippers – 29 november 2016, 21 501-31, nr. 425

#### **Verslag Informele EU-Gezondheidsraad d.d. 3 en 4 oktober 2016**

Brief regering – Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, E.I. Schippers – 29 november 2016, 21 501-31, nr. 424

#### **Antwoorden op vragen van de commissie over de geannoteerde agenda voor de informele EU-Gezondheidsraad op 3 en 4 oktober 2016 in Bratislava**

Brief regering – Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, E.I. Schippers – 29 september 2016, 21 501-31, nr. 418

#### **Antwoorden op overige vragen inzake het verslag van een schriftelijk overleg over de geannoteerde agenda voor de informele EU-Gezondheidsraad op 3 en 4 oktober 2016 in Bratislava**

Brief regering – Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, E.I. Schippers – 19 oktober 2016, 21 501-31, nr. 420

#### **Voortgangsbrief inzake de Europese Toegankelijkheidsakte**

Brief regering – Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, M.J. van Rijn – 14 november 2016, 21 501-31, nr. 422